

درس یازدهم

عزت نفس

- در قرآن کریم ۹۵ بار خداوند به صفت عزت توصیف شده است .
- عزت به معنای نفوذ ناپذیری و تسلیم نبودن در برابر کافران و مستکبران و گناه و آلودگی است.
- ذلت به معنای شکست ناپذیری و مغلوب و تسلیم بودن در برابر کافران گناه و آلودگی است.
- نکته عزت و ذلت کاملاً معنای مخالف هم دارند
- انسان عزیز در برابر ظالمان و هم چنین در مقابل هوی و هوس خویش می ایستد و روحش را آزرده حقیر و کوچک نمیکند.
- انسان ذلیل در برابر ظالمان و هم چنین در مقابل هوی هوس خویش تن به خواری میدهد و روحش را به گناه الوده میکند.
- راه های تقویت عزت:
- الف) شناخت ارزش خود و فروختن خویش به بهای اندک :
- ۱_ اگر انسان ارزش چیزی را نداند آن را به بهای کم میفروشد
- ۲_ خداوند برای این که ما ارزش خود را بدانیم جایگاه انسان را در آفرینش بیان میکند
- ۳_ احادیث مرتبط :

*امام علی (ع): انه لیس لانسکم ثمن الا الجنه فلا تتبعوها الا بها

*خداوند(ای فرزند آدم این مخلوقات را برای تو آفریدم و تو را برای خودم)

۴_ آیه مرتبط : □ ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم .... و بر بسیاری از مخلوقات برتری دادیم. □

ب) توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او :

۱_ چون خداوند خالق تمام هستی است سرچشمه تمام قدرت ها و عزت ها اوست.

۲_ چون خداوند سرچشمه همه عزت است هر کس عزت میخواهد باید خود را به او وصل کند.

۳_ شناخت عظمت خداوند و ایمان به او سبب میشود تا انسان به طور طبیعی تسلیم خدا شود و بندگی او را بپذیرد.

۴_ احادیث مرتبط :

*امان علی(ع): در وصف کسانی که عزت خود را در بندگی خدا یافته اند می فرماید: □ خالق جهان در نظر آنان عظیم است در نتیجه غیر خدا در چشم خدا آنان کوچک است. □

*امام علی(ع) پیرامون عزیز بودن در برابر غیر خدا میفرماید: □ بنده ی کسی مثل خودت نباش زیرا خداوند تو را آزاد آفرید □

۵_ آیه مرتبط: □ من کان یرید العزه فله العزه جمیعا □

■ نمونه های عزت پیشوایان دین در برابر ظالمان و ستمگران:

۱_ پیامبر در برابر محاصره مشرکان مکه فرمود: اگر خورشید را در دست راستم و ماه را در دست چپم بگذارند از راه حق دست بر نمی دارم.

۲_ امام حسین در برابر سپاهیان یزید فرمود: مرگ با عزت از زندگی با ذلت برتر است

۳_ حضرت زینب در برابر حاکم کوفه فرمود: در این واقعه جز زیبایی ندیدم

■ پاسخ مثبت به تمایلات پست سبب تضعیف عزت نفس و سوق دادن انسان به سوی خواری و ذلت میشود

■ نوجوانی و جوانی بهترین زمان دوری از تمایلات پست است زیرا :

۱_ در این دوره انسان هنوز به گناه عادت نکرده است

۲_ خواسته های نامشروع در وجود او ریشه دار نشده است

۳_ به تعبیر پیامبر انسان به آسمان نزدیک تر است یعنی گرایش به خوبی ها در او قوی تر است

■ شناخت ریشه های تمایلات راهگشای ما برای حرکت به سوی عزت و دوری از ذلت است

■ تمایلات انسان

الف) تمایلات عالی و برتر :

۱_ مربوط به بعد الهی و معنوی انسان است

۲_ مثال: دانایی، عدالت، شجاعت، ایثار و...

۳_ عقل و وجدان **نفس لوامه** ما را به آن ها فرا می خوانند تا تمایلات معنوی در ما پرورش پیدا کند

ب) تمایلات دانی (حیوانی)

۱_ مربوط به بعد حیوانی و دنیایی انسان است

۲_ مثال: ثروت، شهوت و...

۳_ تمایلات بدی نیستند و برای زندگی دنیا لازم اند

۴_ نباید از حد تجاوز کنند و اصل و اساس زندگی باشند

۵_ خداوند با احکام خود حدود و چگونگی استفاده از آن را مشخص کرده است

۶_ **نفس اماره** از انسان میخواهد فقط به این تمایلات مشغول باشد

■ انسان عزیز به ندای عقل و وجدان و نفس لوامه گوش داده و به سوی تمایلات عالی حرکت میکند اما انسان ذلیل تسلیم نفس اماره شده و فقط پی تمایلات دانی است.